

свідченням чого є їх активна участь у організації та проведенні цих заходів.

Відповідно, всі заходи патріотичного виховання наповнені громадянсько-патріотичним змістом, ствердженням ідеї спільності інтересів та взаємоповаги всіх громадян України, підтриманням прагнення кожної особистості до духовного, інтелектуального, творчого і фізичного розвитку задля розквіту держави в цілому; сприяють формуванню національної свідомості, критичного мислення, ініціативності, творчого підходу до справи, відповідальності за свої дії та вчинки.

Патріотичне виховання на кафедрі, пронизуючи весь навчально-виховний процес, органічно поєднує національне, громадянське, моральне, естетичне, правове, екологічне, фізичне, трудове виховання, базується на національній історії, знанні та відстоюванні прав особистості, виконанні конституційних і громадянських обов'язків, відповідальності за власне майбутнє, добробут і долю країни, сприяє формуванню в студентів національних та загальнолюдських цінностей, особистісних якостей, що притаманні громадянину України.

Студенти впродовж навчання на кафедрі усвідомлюють свою належність до українського народу незалежно від регіону проживання, ідентифікують себе з Україною, прагнуть жити в Україні; розуміють необхідність дотримання конституційних і правових норм, володіння державною мовою; сприймають регіональну історію як частину загальної історії України, відчують власну причетність до майбутньої долі рідного краю як невід'ємної складової єдиної країни, проймаються почуттями поваги до національної історії, культури, традицій, звичаїв.

Список використаних джерел

1. Агадулін Р.П. Позанавчальна виховна робота у ВНЗ: досвід формування полікультурної компетенції сучасного вчителя// Педагогіка та психологія. – 2007. – № 3. – С. 64-72.
2. Ващенко Г. Виховний ідеал / Г. Ващенко. – Полтава : Полтавський вісник, 1994. –19 с.
3. Кухаренко П.М. Формування громадської позиції сучасної молоді / П.М. Кухаренко, О.О. Резнікова // Україна на зламі тисячоліть – 20 років незалежності (1991-2011): зб. наук. пр. / Редкол. : Кобець А.С. (відп. ред. та ін.) – Д. : Видавництво «Придніпров'я», 2011. – Вип. 3. – С.169-174.
4. Сухомлинский В.А. Родина в сердце / В.А. Сухомлинский. – 2-е изд. – М. : Молодая гвардия,1980. – 175 с.
5. Ушинський К.Д. Вибрані педагогічні твори: в 2 т. – К. : Рад. школа, 1983. –Т.1.– 348 с.
6. Щербань П.М. Національне виховання в сім'ї. – К. : Культурологічне ПП «Борівітер», 2000. – 260 с.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ №1

Нємченко І.І., Люлька О.М., Ковальов О.П., Кизименко О.О., Ляховський В.І.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Упровадження інтерактивних методів навчання на кафедрі хірургії №1 сприяє створенню комфортних умов навчання, в яких студент відчуває свою успішність, інтелектуальну самостійність, що робить продуктивним процес навчання.

The introduction of interactive teaching methods at the Department of Surgery No. 1 promotes the creation of comfortable learning conditions in which the student feels successful and feels intellectual autonomy, which makes the learning process productive.

Ключові слова: інтерактивність, реформування, технології, рольові ігри, моделювання.

Соціальні та економічні зміни в Україні, прагнення до створення єдиного європейського освітньо-виховного простору зумовлює підвищення якості підготовки майбутніх фахівців. Підготовка лікаря в сучасних умовах має відповідати галузі охорони здоров'я і суспільства в цілому, при цьому сучасний лікар не тільки має бути компетентний у своїх вузькопрофесійних завданнях, а й легко орієнтуватися в питаннях діагностики і лікування, основах доказової медицини, володіти інформацією в міждисциплінарних галузях, бо від якості медичної освіти залежить якість надання медичної допомоги в Україні [7].

Нині особливе значення має знаючий лікар, завданням якого стає не тільки застосування, а й участь у створенні нових знань, що сприяє підвищенню ефективності його професійної діяльності.

Проблема організації умов, максимально корисних для студента в навчальному процесі незалежно від його індивідуальних здібностей – одна з найактуальніших у системі освіти.

Упровадження нових педагогічних і наукових технологій у навчальний процес є невід'ємною частиною підготовки сучасних спеціалістів. В особистісно-орієнтованому навчанні створюються умови не лише для здобуття знань, опанування вмій і навичок, а й для формування основних фахових компетенцій студента, що стимулює його творчий потенціал, самостійність у прийнятті рішень, активну професійну позицію, виховує конкурентоспроможну і морально стійку особистість, здатну ефективно працювати в мінливих умовах сучасності.

Такий підхід актуалізує організацію навчального процесу таким чином, що центром виховання стає студент із його індивідуальністю і самобутністю [4].

Для реалізації особистісного підходу слід використовувати інноваційні методики, зокрема інтерактивні форми навчання. Інтерактивне навчання передбачає взаємодію студентів і викладача з метою спільного вирішення питань, які виникають у навчальному процесі.

Інтерактивність – це здатність взаємодіяти або перебувати в режимі діалогу з ким-небудь (людиною) або навіть із ким-небудь (наприклад, комп'ютером). Інтерактивне навчання - це особлива, спеціальна форма організації пізнавальної діяльності. Використання інтерактивної моделі навчання передбачає відтворення життєвих ситуацій і спільне рішення проблем. З об'єкта дії студент стає суб'єктом взаємодії, він сам бере активну участь у процесі навчання [1].

Головне завдання впровадження інтерактивних форм навчання – підготовка висококваліфікованих, інновацій-

но-орієнтованих фахівців на основі єдиного процесу отримання, розповсюдження і застосування нових знань.

До освітніх інтерактивних технологій і методів навчання належать ділові та рольові навчальні ігри; розбір клінічних випадків; підготовка і захист історії хвороби; відвідання науково-практичних конференцій, з'їздів, симпозиумів; навчально-дослідна робота студента; проведення, підготовка і захист рефератів [6].

Навчальний процес, що базується на використанні інтерактивних методів навчання, організовується з включенням у процес пізнання всіх студентів групи, без винятку. Спільна діяльність означає, що кожен робить свій особливий індивідуальний внесок, у ході роботи відбувається обмін знаннями, ідеями, способами діяльності. При цьому створюється середовище освітнього спілкування, яке характеризується відвертістю, взаємодією учасників, рівністю їхніх аргументів, накопиченням спільних знань, можливістю взаємної оцінки і контролю [3].

Інтерактивні методи навчання на кафедрі хірургії №1 реалізуються, зокрема, в запровадженні в навчально – виховний процес такого методу як рольові ігри.

Рольові ігри – це ефективний метод навчання, що дозволяє студентам виступити в різних професійних ролях і створити на занятті проблемну ситуацію, навчити студентів практичним навичкам роботи, оскільки вони базуються на принципі навчання в процесі гри: студентам надається можливість застосувати теорію – те, що вони вивчали на заняттях і за підручниками – на практиці. У процесі гри відбувається обмін знаннями, ідеями, способами діяльності, відтворюється професійна обстановка, подібна за основними суттєвими характеристиками до реальної [5].

Використання рольових ігор на кафедрі хірургії № 1 дозволяє моделювати ситуацію лікар-пацієнт, коли один студент виступає в ролі лікаря, а інший - у ролі пацієнта. Студент вчиться задавати «правильні запитання», щоб установити діагноз і призначити лікування, інший студент має знати симптоми захворювання, щоб розповісти про них «лікаря». У діловій грі відтворюються типові, узагальнені ситуації, які вчать студента вмінно розговорити пацієнта, зібрати анамнез і встановити правильний діагноз. Після закінчення відведеного часу за участі всіх присутніх проводиться розбір результатів із їх обґрунтуванням, правильність і достатність якого оцінюють самі студенти під керівництвом викладача. Отже, студенти мають можливість співвіднести отримані знання з реальними ситуаціями, які виникають у практичній діяльності, та змоделювати алгоритми своєї поведінки в спілкуванні з майбутніми пацієнтами. Основною метою такої форми навчання є створення комфортних умов, у яких студент відчуває свою успішність, інтелектуальну самостійність, що робить продуктивним сам процес навчання. Спільна діяльність студентів сприяє тому, що кожен робить індивідуальний внесок у рішення щодо клінічної ситуації. Створюється середовище освітнього спілкування, яке характеризується відвертістю, взаємодією учасників, рівністю їхніх аргументів, накопиченням спільних знань [8].

У процесі підготовки до ділової гри в студентів виникає мотив для активного пошуку діагностичної інформації відповідно до ролі, яку він виконує, формуються навички роботи з інформацією. Пошук конкретного вирішення поставленого завдання змушує студента переключитися на активні форми навчання, зокрема самонавчання. У результаті цього пошуку студент використовує кілька видів самостійної роботи, як на заняттях, так і поза ними (самостійна робота з літературою, аналіз конкретних ситуацій, пошук інформації в Інтернет-мережі та ін.). Це дозволяє йому не тільки розширити міждисциплінарний кругозір, а і значно підвищує інтерес до предмета і навчального процесу в цілому.

На нашу думку, перевага рольової гри перед іншими видами навчання насамперед полягає в тому, що вона імітує реальні ситуації в майбутній професії, тим самим розвиває вміння шукати і працювати з інформацією, дозволяє значно активізувати творчі можливості студента, дає можливість вчитися на своїх і чужих помилках без шкоди для хворого. Рольова гра має потужний дидактичний потенціал для формування професійно-значущих умінь і розвитку творчих здібностей студентів, значно впливаючи на їхню емоційну та моральну сферу. У навчальній грі, особливо в процесі змагання, виховуються воля до дії та здатність до гальмування, які необхідні в подальшій професійній діяльності та професійному спілкуванні [2]. Рольові ігри здатні не тільки стимулювати в студентів активність, впевненість, спроможність до змагання, а й виховати такі норми поведінки, аби ці конкурентні якості проявлялися в рамках загальнолюдської та професійної етики [5; 8].

Отже, впровадження в навчальний процес на кафедрі хірургії №1 інтерактивних методів навчання – це основа особистісного підходу до студента, що є продуктивним у вивченні хірургії. Метод дає можливість активізації самостійної пізнавальної та розумової діяльності студентів, залучення їх до процесу навчання в ролі активних учасників, дозволяє студентам подолати бар'єр у спілкуванні зі своїми колегами, вчить формулювати власні думки та висловлювати їх, виховує толерантність, розвиток навичок аналізу ситуації, посилення мотивації до вивчення хірургії та підвищення самооцінки в процесі отримання позитивних результатів, розвиток уміння роботи в колективі, збільшення обсягу самостійної роботи студентів, розвиток навичок володіння сучасними технічними засобами і технологіями обробки інформації, що є невід'ємною складовою особистості сучасного лікаря.

Інноваційні технології сприяють створенню в студентів власної системи знань і стійкому їх засвоєнню на основі цілеспрямованого формування клінічно-логічного й образного мислення, активізуючи логіку вірогідності й інтуїцію, що відповідає сучасним вимогам високоякісної підготовки лікаря нового покоління.

Список використаних джерел

1. Власенко О.М. Використання інтерактивних методів навчання у сучасній вищій школі / О.М. Власенко // Вісник Житомирського державного університету. – 2012. – № 64. – С. 94-97.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: практикум: навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл.) / І.М. Дичківська ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України. – К. : Слово, 2013. – 447 с.
4. Крушинська Т.Ю. Виховання конкурентоздатності в умовах безперервної освіти / Т.Ю. Крушинська // Виховна робота в умовах безперервної освіти: матеріали міжнар. наук.- практ. конф.- Харків : Народна українська академія, 2009. – С. 172-176.
5. Крушинська Т.Ю. Ділові ігри змагання на заняттях з медичної мікробіології / Т.Ю. Крушинська, Г.М. Кременчуцький, Д.О. Степанський // Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичних навчальних закладах України : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар.участю: у 2 ч. – Тернопіль, ТДМУ, 2014. – Ч. 1. – С. 249-250.

6. Пехота О.М. Особистісно орієнтована освіта і технології / О.М. Пехота // Неперервна професійна освіта : проблеми, пошуки, перспективи. – К., 2000. – С. 274–297.
7. Ціпан Т.С. Концептуальні засади розвитку вищої школи в єдиному Європейському просторі / Т.С. Ціпан. – Рівне : РДГУ, 2012. – 18 с.
8. Шамов И.А. Деловая игра в медицинском ВУЗе : пособие для преподавателей / И.А. Шамов, Г.Э. Гаджиев. – Махачкала : ИПЦ ДГМА, 2008. – 56 с.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПИТАННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ОСВІТИ З ПАТОМОРФОЛОГІЇ

Ніколенко Д.Є., Гасюк А.П., Винник Н.І., Совгіря С.М., Насонов П.І.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Розглянуто важливість формування клініко-анатомічного мислення в розвитку професійної компетенції майбутнього лікаря. На прикладі патоморфології показана актуальність питання контролю знань і вмінь студента-медика, характеризуються його форми і методи.

The article considers the importance of formation of clinical and anatomical thinking in professional competence development of the future physician. The pathomorphology example has shown actuality of the and skills of a student-physician. Forms and methods of the academic performance assessment are characterized.

Ключові слова: Болонська система освіти, контроль знань і вмінь, патоморфологія.

Підготовка лікарів будь-яких спеціальностей в умовах зростання уваги до якості стандартів медичних послуг потребує згідно з Болонською системою освіти постійного відповідного контролю знань і вмінь майбутніх фахівців [4; 8]. Усе це відповідає установчому документу ЮНЕСКО і в сучасних ринкових умовах залишається важливим чинником визнання України на міжнародному рівні у сфері надання населенню країни сучасної медичної допомоги [1; 3; 5; 9].

У системі медичної освіти патологічна анатомія з біопсійно-секційним курсом слугує базисом для продовження вивчення всіх клінічних дисциплін [2; 6; 7]. Як відомо, успіх лікування будь-якого захворювання людини визначається насамперед сучасною адекватною діагностикою.

Найбільш достовірним методом диференційованої діагностики більшості хвороб людини є морфологічне дослідження. Воно базується на знанні питань етіології, патогенезу, морфогенезу (макро-, мікроскопічної характеристики) та можливих результатів і наслідків патологічних процесів [6].

Як нині, так і в майбутньому значення морфологічних досліджень усе більше зростатиме. Ось чому клініцисти і лікарі суміжних спеціальностей мусять професійно розбиратися не тільки у візуальних макроскопічних характеристиках виявленої патології, а й осмислено реагувати на опис мікроскопічних проявів різноманітних патологічних процесів, які діагностує лікар-патологоанатом. Зазначимо, що серед них багато пухлиноподібних і пухлинних, зокрема злоякісної будови, що несуть загрозу життю хворої людини. Тому значимість і відповідальність патоморфологічних досліджень є достеменно важливими в клінічній онкології.

Ураховуючи зазначене вище, для виконання своїх службових обов'язків - навчати студентів-медиків, викладачі кафедри патологічної анатомії з секційним курсом ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія» мають відповідну високу наукову і практичну підготовку. Вони здобули вчені звання та вищі лікарські категорії як лікарі-патологоанатоми, постійно підвищують свою педагогічну і практичну кваліфікацію.

Педагогічний склад кафедри намагається дати студентам цілісну картину патоморфологічної дисципліни на основі досягнень науки зі свого досвіду і фахової літератури. При цьому враховуються і візуальне спостереження, й аналітичне мислення, практичні дії, наприклад, у вигляді складання патологоанатомічного діагнозу за даними аутопсії. Звертається увага студентів на те, що цей діагноз стає контролюючим моментом щодо клінічного діагнозу.

Провідною метою кафедри стало постійне підвищення якості підготовки студентів. Ось чому засоби контролю засвоєння нормативних знань, вмінь і навичок вважаємо вирішальними. Це сприятиме активному орієнтуванню в проблемних практичних ситуаціях клінічного характеру і знаходженню шляхів до їх розв'язання в практичній діяльності лікаря.

Програма з патологічної анатомії структурована на 2 модулі для студентів, які навчаються за спеціальністю «Лікувальна справа» (3-й курс медичного факультету) і на 2 модулі зі спеціальності «Стоматологія» (2-й та 3-й курси стоматологічного факультету, на IV і V семестрах відповідно). 1-й модуль охоплює загальнопатологічні процеси, а 2-й - питання спеціальної патологічної анатомії хвороб. При цьому на стоматологічному факультеті враховується відповідна спеціалізація із включенням тем із патології щелепо-лицевої ділянки (патологія зубів, щелеп, м'яких тканин, слинних залоз і онкохвороби).

Навчальний план структурований у кредитах згідно з Європейською кредитно-трансферною системою (ECTS). Оцінювання успіхів навчання студентів відбувається за багатобальною шкалою системи ECTS.

Для засвоєння знань, практичних навичок і вмінь на кафедрі патологічної анатомії з секційним курсом проведена відповідна організаційно-методична робота зі складання методичних розробок до практичних занять із контролюючими тестами, а також лекції, як для студентів, так і для викладачів державною й англійською мовами (для англомовних студентів). Окремо на стендах методичних матеріалів для студентів, а також на Web-сайті кафедри наявний перелік необхідних практичних навичок і вмінь відповідно до кожного модуля. Усе це заздалегідь оприлюднює потрібну інформацію і вимоги до студентів із вивчення питань патоморфології.

До навчально-методичних ресурсів для студентів і викладачів створені додатково навчальні посібники з питань загальної та спеціальної патологічної анатомії. Для англомовних студентів складений навчальний посібник із карієсу зуба та його ускладнень (Dental caries).

На кафедрі патологічної анатомії чітко усвідомлюють, що забезпечення якості вищої медичної освіти дає від-